

Indexace v praxi: příklady pracovních činností sociálního pedagoga

V RÁMCI INDEXACE SE ŠKOLY ČASTO PTAJÍ, JAKÉ ČINNOSTI BY MĚL SOCIÁLNÍ PEDAGOG VYKONÁVAT. NÁSLEDUJÍCÍ TEXT PROTO NABÍZÍ ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA A PŘÍKLADY MOŽNÉ PRACOVNÍ NÁPLNĚ SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA VE ŠKOLÁCH S VYŠŠÍM POČTEM ŽÁKŮ SE SOCIÁLNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM.

Standardní činnosti sociálního pedagoga jsou vymezeny v příloze č. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb. Konkrétní činnosti sociálního pedagoga ve vztahu k podpoře žáků se sociálním znevýhodněním podrobně popisuje *Metodika práce pro sociální pedagogy* (ASOCP, 2024, s. 187–196). Pro vyjasnění kompetencí jednotlivých pracovníků poradenských služeb lze využít karty kompetencí ŠPP (META, 2025). Pracovní náplní a vymezením činností sociálního pedagoga se zabývají také webináře, které NPI ČR bezplatně nabízí školám v rámci indexace.

Při stanovení pracovní náplně sociálního pedagoga je důležité, aby ředitel školy zohlednil jeho úvazek, dosažené vzdělání a odborné kompetence. Dalšími důležitými faktory jsou: personální zastoupení školních poradenských služeb (dříve školního poradenského pracoviště – ŠPP), rozdělení kompetencí mezi jednotlivé pracovníky a především aktuální potřeby školy související se vzděláváním a podporou žáků se sociálním znevýhodněním.

Následující příklady pracovních činností sociálního pedagoga ve školách s vyšším počtem žáků se sociálním znevýhodněním nelze aplikovat paušálně, ale je vždy nutné je přizpůsobit konkrétním podmínkám dané školy a daného pracovníka.

- Identifikuje žáky se sociálním znevýhodněním a podílí se na nastavování odpovídající podpory (na procesu spolupracuje s třídními učiteli);
- podílí se na vytváření Plánu podpory sociálně znevýhodněného žáka, jeho aktualizaci a vyhodnocení;
- vykonává administrativní činnosti spojené se vzděláváním a podporou žáků se sociálním znevýhodněním;
- dopomáhá s adaptací nově příchozích žáků a při plynulém přechodu mezi stupni vzdělávání;
- podporuje motivaci a školní úspěšnost žáků (dohled nad plněním úkolů, odhaluje silné a slabé stránky žáka, poskytuje kariérové poradenství);
- zajišťuje prostředky pro sociálně znevýhodněné žáky nad rámec indexace (obědy zdarma, menstruační pomůcky aj.);
- spolupracuje s pedagogy a podporuje žáky při jejich zapojování do volnočasových aktivit ve škole i mimo školu (vyhodnocuje přínos pro žáka, poskytuje případné zprostředkování finanční pomoci);
- realizuje školní akce, projektové dny aj.;
- participuje na zprostředkování doučování;
- participuje na organizaci snídaňových klubů;
- poskytuje žákům oporu při psychických obtížích a řešení náročných životních situací (řešení konfliktů a náročného chování žáků, podpora při náročných situacích v rodině) a zprostředkovává kontakty na relevantní podpůrné služby a instituce v regionu;
- provádí diagnostiku třídního klimatu a pracuje s třídními kolektivy na posilování vztahů ve třídě (vede adaptační kurzy, realizuje programy zaměřené na prevenci agrese, závislosti a dalších rizik);
- podporuje spolupráci rodiny se školou (navštěvuje rodiny žáků, poskytuje sociálně pedagogické poradenství, pedagogizuje rodinné prostředí, zvyšuje rodičovské kompetence, organizuje rodičovské kavárny nebo workshopy pro rodiče, propojuje rodiče s dalšími odbornými a sociálními službami);

- metodicky podporuje pedagogické pracovníky při práci se žáky se sociálním znevýhodněním;
- poskytuje pedagogickým pracovníkům relevantní informace o sociální situaci jednotlivých žáků (při zachování etických zásad sociálních pedagogů);
- aktivně spolupracuje a koordinuje své aktivity s dalšími pracovníky školních poradenských služeb s cílem zlepšit situaci žáků se sociálním znevýhodněním;
- využívá case management pro koordinaci řešení situace žáka a jeho rodiny;
- spolupracuje s externími organizacemi (OSPOD, Policie ČR, SAS, SVP, PPP, SPC, neziskové a další organizace).

Použitá literatura

Daněk, J., Šmída, J., Blábolilová, N., Charvátová Kohoutová, D., Cejpek Blašítková, L., Čech, T., Hladík, J., Öbrink Hobzová, M., Lorenzová, J., Kubzová, L., & Procházka, M. (2024). *Metodika práce pro sociální pedagogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.

<https://asocp.cz/wp-content/uploads/2024/12/Metodika-prace-pro-socialni-pedagogy-2024.pdf>

Havrdová, K. (2025). *Karty kompetencí ŠPP*. META, o. p. s.

https://inkluzivniskola.cz/wp-content/uploads/2025/08/META_Karty-kompetenci-SPP_2025.pdf

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. (2005).

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72>